

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI „BORUSSIA” W ROKU 2015

GREMIA FUNDACJI

W 2015 roku Rada Programowa oraz zarząd pracowały w następującym składzie: przewodnicząca Rady – Iwona Liżewska, członkowie: Inga Iwasiów, Basil Kerski, Piotr Mitzner, Jacek Poniedziałek oraz Zarząd Fundacji w składzie: prezes – Kornelia Kurowska, członkowie zarządu – Alina Kuzborska, Ewa Romanowska, Maria Ziółkowska.

Zespół Fundacji pracował w składzie: Kornelia Kurowska, Jeannine Nowak, Kinga Perużyńska (od czerwca do września), Svitlana Plysiuk (od października), Ewa Romanowska, Paweł Sarnowski, Maja Wasiluk (do kwietnia), Maria Ziółkowska, Dominika Złakowska-Cieślak oraz wolontariusze: Alex Netsivka (od maja) i Sophie Zimdars (od września).

DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA

ZWIEDZANIE DOMU MENDELSONA

W 2015 r. odrestaurowany Dom Mendelsohna odwiedziło ponad 2.000 osób z Polski, Niemiec, a także Francji, Izraela, Szwajcarii, USA, Australii. Każdy z odwiedzających wziął udział w oprowadzaniu lub zorganizowanym spotkaniu tematycznym, poznając historię samego obiektu oraz jego ratowania przez Borussię i tworzenia w Bet Taharze Centrum Dialogu Międzykulturowego.

PROGRAM CENTRUM DIALOGU MIĘDZYKULTUROWEGO DOM MENDELSONA

W ramach programu realizowane działania z zakresu kultury i edukacji międzykulturowej.

Finansowanie: Goethe-Institut, Samorząd Miasta Olsztyna.

Koordinacja działań kulturalnych: Kornelia Kurowska, Dominika Złakowska-Cieślak.

SALONY MENDELSONA 2015

W 2015 r. odbyły się 4 spotkania z cyklu Salony Mendelsohna.

- W dniach 17-19 lipca 2015 odbyło się w Olsztynie III Forum Otwartego Regionalizmu. Jeden z punktów programu, spotkanie pt. „Perspektywy: nowe tożsamości regionalne/lokalne. Odbyło się w ramach cyklu Salony Mendelsohna. Zaproszeni goście: Ryszard Michalski, prezes Stowarzyszenia „Tratwa”, dr hab. Zbigniew Kadłubek, Łukasz Galusek, Tomasz Gliniecki, Jerzy Stępień, Ewa Mazgal wspólnie z moderatorem, dr Jackiem Poniedziałkiem z UWM.
- 16 października 2015 odbył się Salon Mendelsohna zatytułowany: „Luise Mendelsohn – muza, przyjaciółka i żona Ericha Mendelsohna”. Jako osoba pochodząca z zamożnej rodziny, Luise wprowadziła Mendelsohna na salony, co zaowocowało pierwszymi ważniejszymi zleceniami. Jako wielka entuzjastka twórczości męża, zachęcała go do ciągłych poszukiwań i nie rezygnowania z tworzenia odważnych, wizjonerskich projektów, Luise była wreszcie muzą i inspiracją dla swojego męża. O niezwykłym życiu niezwyklej kobiety opowiadała Dr. Ita Heinze-Greenberg z Institut für Geschichte und Theorie der Architektur w Zurychu. Spotkanie

odbyło się w ramach programu towarzyszącego do IX Dni Kultury Żydowskiej.

- 27 listopada 2015 roku odbył się Salon Mendelsohna zatytułowany: „DOM TEKSTYLNĄ WEICHMANNĄ W GLIWICACH – projekt Ericha Mendelsohna wciąż odkrywany na nowo”. Wykład wygłosił Pan Leszek Jodliński, autor książki na temat Domu tekstylnego Weichmanna E. Mendelsohna (1994) oraz licznych artykułów z zakresu historii sztuki (architektura ekspresjonistyczna XX wieku), historii Górnego Śląska i Europy Środkowej, w latach 2003-2008 dyrektor Muzeum w Gliwicach, w latach 2008-2013 dyrektor Muzeum Śląskiego w Katowicach. Spotkanie było okazją do poszerzenia przez olsztynian wiedzy na temat bogatego dorobku Mendelsohna i poznania kolejnych realizacji Mendelsohna znajdujących się na terenie współczesnej Polski.
- Cykl Salonów zakończyło spotkanie „Przestrzeń miasta: MIEJSKIE TRANSFORMACJE - Kilka spojrzeń na miasta Polski i Niemiec Wschodnich po 1989 roku”, które odbyło się 5 grudnia 2015 r. Uczestnicy, wspólnie z prowadzącym, architektem Hubertem Trammerem z Politechniki Lubelskiej mieli okazję zobaczyć jak miasta z Polski oraz z terenów dawnego NRD poradziły sobie z adaptacją socjalistycznej architektury oraz realizacją nowych inwestycji. Podczas spotkania poruszone zostały również społeczne aspekty rozwoju miast i procesu urbanizacji, zagadnienie przestrzeni społecznej oraz problematyka społeczności lokalnych. Ilustracją dla społecznego kontekstu problemów transformacji miast z dawnego bloku wschodniego był pokaz filmu pt. „Mietrebellen” (Bunt lokatorów) w reż. Matthias Coers, Gertrud Schulte poruszającego problem gentryfikacji współczesnego Berlina. Po pokazie uczestnicy Salonu mieli okazję wziąć udział w spotkaniu z gośćmi z Berlina: producentem filmu Grishką Damlerem oraz autorką polskiego tłumaczenia: Martą Madej.

Partnerami finansowymi Salonów Mendelsohna w roku 2015 były: Goethe-Institut w Warszawie oraz Samorząd Miasta Olsztyna

DOM MENDELSONNA – MIEJSCE NA ARCHITEKTURĘ

W roku 2015 r. Fundacja „Borussia” wspólnie ze Stowarzyszeniem WK „Borussia” zrealizowała projekt edukacyjny DOM MENDELSONNA – MIEJSCE NA ARCHITEKTURĘ. Celem projektu było uwrażliwienie mieszkańców naszego regionu na najbliższe otoczenie, rozbudzanie poczucia indywidualnej i społecznej odpowiedzialności za kształt i jakość przestrzeni publicznej oraz szacunku dla istniejącego krajobrazu kulturowego.

W ramach projektu uczniowie z dwóch szkół partnerskich uczestniczyli w cyklu 4 wykładów o współczesnej architekturze, w ramach których poznawali najważniejsze realizacje architektoniczne 20 i 21 wieku na świecie, uczyli się o podstawowych wyzwaniach stojących przed architekturą, problemach przestrzeni publicznej, o wspólnej odpowiedzialności za otoczenie. Uczniowie uczestniczyli również w cyklu czterech warsztatów plastycznych, w ramach których mieli okazję samodzielnie tworzyć modele współczesnych budynków miejskich, budowali makiety miast, fotografowali architekturę i tworzyli animację fotograficzną. Zajęcia prowadzone były przez specjalistów: architektów, architektów krajobrazu, artystów.

Dodatkowo uczniowie uczestniczyli w krytycznej wizycie studyjnej po swoim mieście, a także w wizycie studyjnej do Gdańska. Zwieńczeniem projektu był konkurs plastyczny na model współczesnego budynku miejskiego dla uczniów szkół ponadpodstawowych z całego regionu. Autorzy

najciekawszych prac otrzymali atrakcyjne nagrody książkowe, a ich prace zostały zaprezentowane na uroczystej wystawie podsumowującej projekt w Domu Mendelsohna.

Równolegle do programu adresowanego do uczniów ze szkół partnerskich prowadzone były zajęcia dla nauczycieli przedmiotów artystycznych ze szkół ponadpodstawowych z regionu Warmii i Mazur. Podobnie jak młodzież uczestniczyli oni w wykładach, zajęciach artystycznych oraz wizycie studyjnej do Gdańska. W ramach programu nauczyciele poznawali nowatorskie metody nauczania wiedzy o architekturze wypracowane przez Fundację BORUSSIA w trakcie trwania projektu.

Partnerami finansowymi projektu były: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Goethe-Institut w Warszawie

DOM MENDELSONA – MIEJSCE NA LITERATURĘ

W ramach projektu Dom Mendelsohna - miejsce na literaturę 2015 odbyła się seria spotkań autorskich z pisarzami, którzy w swojej twórczości poruszają tematykę związaną z wielokulturową historią regionu, tożsamością narodową i regionalną. W 2015 w Domu Mendelsohna gościli: Arno Surmiński, Ignacy Karpowicz, Magdalena Tulli, Eustachy Rylski oraz Marek Bieńczyk. Każde ze spotkań z pisarzem poprzedzone było czytaniem performatywnym wybranych tekstów autora prezentowanym przez aktorów związanych z olsztyńskim Teatrem im. Stefana Jaracza.. Równolegle do spotkań autorskich przez cały okres trwania projektu prowadzony był cykl warsztatów literackich dla młodzieży. Młodzież spotykała się również w nieformalnych grupach czytelniczych, w ramach których dyskutowała na temat książek prezentowanych na spotkaniach autorskich.

O działaniach zrealizowanych w ramach projektu można było dowiedzieć się ze specjalnie założonego i prowadzonego bloga.

Partnerami finansowymi projektu były: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Goethe-Institut w Warszawie

IX DNI KULTURY ŻYDOWSKIEJ, 15-18.10.2015

W ramach IX edycji Dni Kultury Żydowskiej pod hasłem SŁOWA odbyła się seria spotkań, wykładów, koncertów, pokazów filmowych i warsztatów adresowanych do różnych grup wiekowych i zawodowych, w ramach których w ciekawy i przystępny sposób przybliżone zostały zarówno historyczne, jak i nowe aspekty naszych relacji ze społecznością żydowską.

Podczas IX Dni Kultury Żydowskiej odbyły się łącznie 24 wydarzenia kulturalne adresowane do szerokiego grona odbiorców w różnych wieku. W 2015 r. byli to uczniowie olsztyńskich szkół, a także studenci, nauczyciele, osoby dorosłe zainteresowane tematyką. Kierując się doświadczeniami z lat poprzednich, planując program festiwalu wybraliśmy zróżnicowaną formułę poszczególnych spotkań, tak by z naszą ideą promowania różnorodności kulturowej Olsztyna dotrzeć do różnych grup docelowych i zaproponować im różne, adekwatne do wieku, wiedzy i zainteresowania odbiorców formy. W ramach 4 dniowego programu IX Dni Kultury Żydowskiej w Olsztynie odbyły się 24 wydarzenia zorganizowane przez BORUSSIĘ:

10 spotkań/wykładów, które zgromadziły łącznie ok. 300 osób

3 wystawy, które zgromadziły łącznie ok. 250 osób

2 koncerty, które zgromadziły łącznie ok. 200 osób

3 warsztaty plastyczne inspirowane kulturą żydowską, które zgromadziły łącznie ok. 60 osób

1 warsztat dla nauczycieli – 15 uczestników

1 spotkanie poświęcone żydowskim tradycjom kulinarnym połączone z degustacją wina izraelskiego, które zgromadziło 30 osób.

4 pokazy pofestiwalowe 11. MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU FILMOWEGO ŻYDOWSKIE MOTYWY, które zgromadziły łącznie ok. 45 osób.

Innowacją w tegorocznej edycji Dni Kultury Żydowskiej było włączenie do programu festiwalu w ramach programu towarzyszącego na terenie regionu Warmii i Mazur lokalnych działań o charakterze kulturalnym i edukacyjnym. Działania lokalne, których celem jest kształtowanie postaw tolerancji i otwartości podjęte i koordynowane zostały przez nauczycieli-animatorów współpracujących z „Borussią” przy realizacji programu „Bezpieczna różnorodność na Warmii i Mazurach” wraz uczniami lokalnych szkół: Zespół Szkół nr 2 w Mrągowie im. Władysława Jagiełły, Gimnazjum nr 13 w Olsztynie, Gimnazjum w Stawigudzie, Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. 9 Drezdeńskiej Brygady Artylerii i Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Morągu, PUBLICZNE GIMNAZJUM IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA w Bystrym, Zespół Szkół w Zyndakach. W działaniach podjętych przez szkoły wzięło udział ok. 100 osób

Partnerami finansowymi Dni Kultury Żydowskiej były: Narodowe Centrum Kultury, Goethe-Institut w Warszawie oraz Samorząd Miasta Olsztyna

LEKCJE DIALOGU

Od kilku lat Borussia działa na rzecz upowszechniania wiedzy na temat historii miasta i regionu oraz promowania postaw obywatelskich. Wykorzystując swoje doświadczenie w działalności w sferze kultury oraz na rzecz dialogu międzykulturowego, zasoby materialne i niematerialne fundacji, ale przede wszystkim przy wsparciu współpracowników, wolontariuszy i gości zaproszonych przez Borussię, udało się stworzyć ofertę zajęć dla młodych ludzi z naszego miasta. W ramach projektu Lekcje Dialogu zorganizowano w 2015 roku cykl zajęć dla uczniów i studentów z Olsztyna i regionu. Zajęcia opracowywane były w ramach współpracy z nauczycielami i odpowiadały na zgłaszane przez nich zapotrzebowanie odnośnie tematyki i poruszanych problemów.

Zajęcia, w zależności od tematu oraz możliwości szkoły trwały od 1,5 do 4 godzin. Prowadzone były przez współpracowników Borussii, a także przez zaproszonych gości. Uczestnicy zajęć mogli skorzystać ze zbiorów Borussii – publikacji tematycznych oraz relacji świadków historii z borussiańskiego Archiwum żywej pamięci.

Zajęcia odbywały się w trzech obszarach tematycznych: Dialog z kulturą, w ramach którego znalazła się przestrzeń dla edukacji międzykulturowej, rozumienia kultury i jej zjawisk, Dialog z historią, w ramach którego poruszane były zagadnienia wspierające budowanie świadomości historycznej oraz Dialog obywatelski będący przestrzenią nauki aktywności obywatelskiej. Tematyka każdorazowo wybierana była przez szkołę/uczelnię. Udział w zajęciach był dla uczestników okazją do praktykowania dialogu, pogłębiania wiedzy i kompetencji kulturowych, a przede wszystkim pogłębiania tolerancji i porozumienia w praktycznych wymiarze.

W ramach cyklu Lekcje Dialogu oprócz oferty skierowanej do uczniów i studentów nasza organizacja zaproponowała też serię spotkań otwartych adresowanych do wszystkich mieszkańców Olsztyna:

Pokaz filmu „Uniwersytet Jana Gacy” (28.02.2015); Wykład Rafała Bętkowskiego z prezentacją multimedialną pt. „Olsztyn czasów Mendelsohna” (21.03.2015); spotkanie z Jerzym Czechem, tłumaczem literatury rosyjskiej (21.04.2015), koncert chóru COLLEGIUM JUVENUM pt. „Muzyka dialogu” (23.04.2015); Spotkanie pt. „Historia Bretanii w obrazie, słowie, muzyce” (4.11.2015).

WOLONTARIAT ZAGRANICZNY

W 2015 r. w ramach Wolontariatu Europejskiego kontynuowaliśmy współpracę z partnerami z regionu: Muzeum Budownictwa Ludowego z Olsztyńska, Centrum Polsko-Francuskim Cotes d’Armor – Warmia i Mazury, Przedszkolem Miejskim nr 4 im. Pluszowego Misia, Szkołą Podstawową nr 10 im. W. Broniewskiego z Olsztyna. W tych instytucjach pracowali wolontariusze z Niemiec i Francji. Wśród zagranicznych partnerów Borussii były: ICE e.V. z Drezna, Pax Christi z Akwizgranu, Centrum Rozwoju Mediów „Dialog” z Ukrainy.

Rekomendację Borussii do wolontariatu zagranicznego otrzymali polscy wolontariusze, współpracujący z ICE e.V. z Drezna, Spohns Haus z Gersheim. Wolontariusze EVS, których pobyt w Polsce koordynowała Borussia uczestniczyli aktywnie w działalności programowej Borussii. Przeprowadzili własne projekty w swoich organizacjach goszczących, a także inicjowali działania toczące się w Domu Mendelsohna.

Koordinacja: Kornelia Kurowska, Jeannine Nowak.

PROGRAM TRANSGRANICZNY

STUDY TOURS TO POLAND

Rok 2015 był dziesiątym rokiem ścisłej współpracy Fundacji Borussia z Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu i Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach realizacji programu wizyt studyjnych Study Tours to Poland dla studentów. Od 2006 r. Fundacja pełni funkcję ogólnopolskiego koordynatora programu dla studentów, którego celem jest prezentacja współczesnej Polski przyszłym białoruskim, rosyjskim i ukraińskim i mołdawskim elitom. W ramach dwunastodniowych wizyt studyjnych organizowanych w międzynarodowych grupach uczestnicy poznają: polski system samorządowy, gospodarczy, środowiska akademickie, organizacje pozarządowe, media, zagadnienia związane z Unią Europejską.

Adresatami projektu Study Tours to Poland dla studentów są wyróżniający się młodzi ludzie w wieku 18-21 lat będący obywatelami Ukrainy, Białorusi, Rosji, Mołdawy, osiągający dobre wyniki w nauce, wykazujący się aktywnością w życiu akademickim i społecznym oraz motywacją do przyjazdu do Polski.

Fundacja Borussia odpowiada za przeprowadzenie promocji programu, rekrutację uczestników i organizatorów wizyt w poszczególnych miastach, kontakty z operatorami – organizatorami wizyt, monitoring wizyt studyjnych, a także bieżącą obsługą programu.

Do udziału w programie Study Tours to Poland w 2015 r. zgłosiło się do Fundacji Borussia 951 osób, w tym 898 spełniających wymogi formalne. Do udziału w wizytach zostało zakwalifikowanych 224 osoby, w tym 123 z Ukrainy, 36 z Rosji, 46 z Białorusi, 19 z Mołdawii). Uczestnicy zostali podzieleni na 18 grup, które gościły w Polsce w kwietniu, maju, październiku i listopadzie 2015 r.

W ramach realizacji Programu w 2015 r. współpracowaliśmy z następującymi organizacjami: Dom Pojednania i Spotkań im. Maksymiliana M. Kolbego (Gdańsk), Fundacja Działań Edukacyjnych

KReAdukcja (Lublin), Fundacja Dobra Wola (Kraków), Fundacja Instytut Równowagi Społeczno-Ekonomicznej (Gdynia), Fundacja Wspólna Europa (Warszawa), Fundacja „Okno na Wschód” (Białystok), Fundacja Rozwoju Świętochłowic (Świętochłowice), Stowarzyszenie Instytut Zachodni (Poznań) Stowarzyszenie POLITES (Szczecin), Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego FERSO (Łódź).

Ponadto w 2015 r. we współpracy z lokalnymi partnerami w Olsztynie i regionie w ramach Programu Study Tours to Poland dla studentów Fundacja Borussia zorganizowała w dniach 5-16 maja 2015 r. wizytę studyjną dla 10-osobowej studentów z Ukrainy, Rosji i Białorusi.

W dniach 15-21 listopada odbyła się zorganizowana przez Borussię wizyta studyjna dla pracowników administracji samorządowej z Ukrainy (obwód czernihowski).

W ramach intensywnego, kilkudniowego pobytu w naszym regionie uczestnicy wizyty mieli okazję zapoznania się z polskimi doświadczeniami w dziedzinie funkcjonowania administracji rządowej oraz samorządowej. W czasie wizyt studyjnych odwiedzili również liczne urzędy oraz placówki podległe jednostek samorządu terytorialnego, by poznać zarówno kompetencje poszczególnych szczebli samorządu w Polsce, jak i funkcjonowanie sfery szkolnictwa, ochrony zdrowia, kultury, rozwoju regionalnego.

PROJEKTY SAMODZIELNE. INNE DZIAŁANIA

SECOND BALTIC SEA YOUTH DIALOGUE

2nd Baltic Sea Youth Dialogue to młodzieżowy projekt edukacyjny zrealizowany w dniach od drugiego do dziewiątego września 2015 roku w Olsztynie przez Fundację BORUSSIA w partnerstwie z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Inicjatorami projektu były Fundacja Körbera z Niemiec i Sekretariat Rady Państw Morza Bałtyckiego. Projekt został włączony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych do kalendarza polskiej prezydencji w Radzie Państw Morza Bałtyckiego. Uczestnikami tego projektu była młodzież w wieku 16-19 lat z Belgii, Bułgarii, Czech, Danii, Estonii, Francji, Hiszpanii, Izraela, Litwy, Łotwy, Niemiec, Polski, Rosji, Słowacji, Słowenii, Szwajcarii, Szwecji, Ukrainy i Wielkiej Brytanii, wybrana na drodze konkursów historycznych koordynowanych przez Fundację Körbera w ramach sieci EUSTORY oraz z sieci krajów członkowskich Rady Państw Morza Bałtyckiego.

Przez tydzień spędzony w Olsztynie i okolicach, podczas wykładów, dyskusji, spotkań i wizyt studyjnych uczestnicy projektu badali historię II Wojny Światowej i jej skutki dla regionu

Warmii i Mazur. Celem projektu było zwrócenie uwagi młodzieży na zagadnienie tożsamości regionalnej i jej wpływ na kształt współczesnej Europy. Uczestnicy wspólnie poszukiwali odpowiedzi na pytania, jak doświadczenia przesiedleń wpłynęły na narodową, regionalną i osobistą tożsamość dawnych i obecnych mieszkańców regionu, w jaki sposób dziedzictwo historyczne oddziaływało na mieszkańców, jakie wyzwania niosła za sobą integracja w nowym miejscu osób o różnym pochodzeniu i tradycjach. Młodzi ludzie w grupie swoich rówieśników poprzez różnorodny program, udział w wykładach, warsztatach, wizytach studyjnych, spotkania z przedstawicielami władz, mogli doświadczyć współczesnej Europy, a także poznać Warmię i Mazury jako jeden z subregionów Morza Bałtyckiego.

Równolegle do programu merytorycznego trwała praca w trzech grupach warsztatowych: filmowej, fotograficznej i w grupie wywiadu. Przynależność do jednej z trzech grup młodzi ludzie deklarowali

jeszcze przed rozpoczęciem projektu. Każda z grup, po uprzednim przyswojeniu sobie podstaw pracy z danym medium i przy należyтым wsparciu specjalistów, skonfrontowała się z historiami mieszkańców Olsztyna i regionu, opowieściami świadków historii i lokalnym krajobrazem.

Zwieńczeniem tygodniowej pracy w grupach stała się wystawa „Regional Eye”- której otwarcie odbyło się 8 września 2015 r. w Centrum Techniki i Rozwoju Regionu „Muzeum Nowoczesności” (Tartak Raphaelsohnów). Wystawa stała się artystycznym komentarzem do treści, jakie uczestnicy przyswoili w trakcie tygodniowego programu. Badając wpływ przeszłości na współczesne problemy identyfikacyjne dowiedzieli się jak lokalne doświadczenia mieszkańców wpływają na ich odbiór wspólnych wyzwań stojących przed zjednoczoną Europą.

Koordinacja: Dominika Złakowska-Cieślak, asystentka: Jeanninie Nowak

FORUM OTWARTEGO REGIONALIZMU

W dniach 17-19 lipca 2015 r. odbyło się III Forum Otwartego Regionalizmu „Filozofie miejsca. Doświadczenia i interpretacje tożsamości lokalnych”.

FOR nawiązywał do rocznic obchodzonych w 2015 r. - 70 rocznicy zakończenia II wojny światowej w Europie, 25 lat od upadku komunizmu w Polsce i Europie Środkowej. Osią spotkania stała się potrzeba nowej opowieści o POCZĄTKU, poszukiwanie wspólnego języka, żeby opowiedzieć o tym, co się wydarzyło w roku 1945 i 1989 w taki sposób, by nie wykluczać z tej opowieści jakichś grup społecznych. Do tych centralnych tematów polsko-polskich włączona została perspektywa regionów, Warmii i Mazur. Pierwsze lata powojenne stworzyły mity fundacyjne nie tylko PRL-u, ale i społeczeństwa polskiego, które do dziś poprzez nie się definiuje. Referenci i goście zastanawiali się: Jak kształtują się identyfikacje społeczeństwa polskiego zamieszkującego rogal ziem północnych i zachodnich od Olsztyna przez Gdańsk, Szczecin, Zieloną Górę, Wrocław do Katowic? Jak powojenną pustkę wypełniła aktywność i kreatywność nowych mieszkańców? Jak dziś kreujemy otwarte regionalizmy, łącząc dziedzictwo miejsca z żywą, rodzinną pamięcią miejsc opuszczonych?

Spotkanie zostało zorganizowane we współpracy z Narodowym Centrum Kultury.

REGIONY POGRANICZA EUROPY – RÓŻNORODNOŚĆ–ROZWÓJ

W dniach 24-26 czerwca w 2015 roku w Olsztynie odbyło się seminarium „Regiony pogranicza Europy – różnorodność – rozwój”. Była to wspólna inicjatywa Domu Polski Wschodniej w Brukseli oraz Fundacji BORUSSIA. W seminarium wzięli udział przedstawiciele instytucji kultury, urzędów i organizacji pozarządowych z województw Polski Wschodniej oraz ich regionów partnerskich. Podczas 3-dniowego spotkania uczestnicy oraz zaproszeni przez organizatorów eksperci starali się odpowiedzieć na pytanie, jak w odwołaniu do wspólnego dziedzictwa historycznego budować wśród mieszkańców województw Polski Wschodniej, czyli regionów pogranicza, które od wieków stanowiły miejsce styku wielu kultur, narodów i tradycji, świadomość wspólnej odpowiedzialności i solidarności ponad granicami.

Koordinacja: Kornelia Kurowska, Ewa Romanowska.

PRZESTRZENIE SAKRALNE JAKO EUROPEJSKIE MIEJSCA PAMIĘCI

Od 2015 roku Borussia bierze udział w projekcie europejskim „Przestrzenie sakralne jako europejskie miejsca pamięci”, w ramach którego wspólnie z przedstawicielami instytucji i organizacji z Niemiec, Austrii, Holandii, Litwy i Rumunii opracowujemy materiały edukacyjne związane z obiektami sakralnymi jako nośnikami wartości europejskich, pamięci, wiedzy historycznej i kulturowej.

Projekt jest współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej ERASMUS+.

MATERIAŁY INFORMACYJNE I PROMOCYJNE

W 2015 roku został opracowany w 2 językach (polskim i angielskim) informator prezentujący życie i twórczość Ericha Mendelsohna oraz historię zabytkowego budynku Bet Tahara w kontekście wielokulturowej historii Olsztyna oraz kalendarz na 2015 rok ilustrowany fotografiami z Domu Mendelsohna.

oprac. zespół